

GEMMA FREIXAS

AUTORA DEL LLIBRE 'MUSO KUNDA, LA CASA DE LES DONES'

UNA FILÒSOFA I PERIODISTA AMB UNA LLARGA LLISTA DE PUBLICACIONS Gemma Freixas és llicenciada en filosofia i ha combinat feines de producció audiovisual amb el periodisme escrit en els dominicals de *La Vanguardia*, *El Periódico*, *l'Avui* i *l'Ara*, i a les revistes *Geo*, *Rutas del Mundo* i *Todo Turismo*. També és autora de *Tanaka, un recorrido por la actual Myanmar* i *Djoliba, la curva del Níger en Mali*. Al 2013, rep el premi Roc Boronat per Casino Santa Isabel.

“Per acabar amb les vexacions a l'Àfrica, no hauríem de donar consells occidentals”

P. Per què un llibre amb aquesta temàtica? La coneixes d'aprop?

R. Vaig fer un viatge a Timbuctú com a periodista el novembre del 2007 i em va fascinar que allà, al mig del desert, es conservessin manuscrits molt antics, alguns provinents de l'Espanya andalusí. D'aquella fascinació va sortir la idea de fer una novel·la que parlés d'un d'aquests llibres i de la gent que d'alguna manera l'havia tingut a la vora al llarg dels segles. En la meua estada a Timbuctú vaig conèixer les noies que escanejaven manuscrits a l'Institut Ahmed Baba, també vaig entrevistar la noia que feia un programa de ràdio dedicat a les dones; imaginar-les patint l'ocupació gihadista em va donar la trama i va sortir la Mariam.

P. Al llibre la Mariam treballa a una biblioteca a l'Institut Ahmed Baba de Timbuctú. A la vida real, fora del llibre, suposo que no deu ser fàcil tenir aquest tipus de feina en un país com aquest sent dona, oi?

R. Al Mali que jo vaig visitar es podien trobar dones amb carreres universitàries, hi havia diputades, advocades, metgesses... De fet, des d'un punt de vista jurídic i laboral les dones tenien els mateixos drets que els homes. Aquesta igualtat, però, estava molt lluny de ser real i això es reflectia en els índex d'alfabetització d'un 12% en el cas de les dones mentre que els dels homes era d'un 27%.

P. Què és el que es trobarà el lector quan els violents extremistes d'Ansar Dine es fan els amos de Timbuctú?

R. L'arribada de les tropes integristes canvia la ciutat: ja no es pot fer música, ja no es pot mirar la tele, no hi ha Internet, ja no es pot jugar a futbol, les dones han de cobrir-se i no poden treballar en llocs públics, ja no hi ha turistes, els treballadors estrangers han de marxar... Per a la Mariam i la seva amiga Fàtima la vida es tornarà tan fosca com el vel que els hi volen fer portar.

P. A quin extrem arriben les conseqüències que han de pagar les dones que es neguen a acceptar la imposició de la xaria segons expliquen al llibre?

R. Rebre assots per no dur el vel posat o per anar amb un home amb moto, ser pedrejada fins a la mort per viure en parella sense estar casada són algun dels exemples del que li pot passar a algú que gosa transgredir la xaria.

FOTO: Editorial Meteora

Les dones que no accepten la imposició de la xaria poden rebre assots per anar amb un home amb moto

El vertader valor de les dones saharianes és mantenir la vida en un lloc tan inhòspit com el desert

així, però em temo que no caminem gens en aquesta direcció. Què s'hauria de fer? Per començar crec que hauríem de deixar de donar solucions "occidentals" per als seus problemes. No funciona. Caldria una restauració dels valors propis africans, enfocar la seva mirada perquè recuperin la facultat de pensar en el seu propi futur, donar autoconfiança. Podem ajudar, sí, però sempre orientat a dotar de capacitats. Per això m'agraden iniciatives com les dels bancs que donen petits préstecs a les dones per iniciar els seus negocis, per exemple.

P. Amb quina sensació et quedes després d'escriure la novel·la? Sents que t'ha quedat quelcom per escriure/denunciar?

R. La novel·la no és molt llarga, però crec que he dit i denunciat el que volia. No només pel que fa a la situació de Timbuctú durant l'ocupació gihadista, també volia mostrar la vida al desert i parlar de les biblioteques oblidades que malden per conservar llibres en un continent que en té molt poca, d'història escrita. M'ha agradat fer-ho i n'he quedat satisfeta.

P. Què els hi diries a les dones que no són tant valentes, o que no tenen tantes eines com la Mariam per frenar la desigualtat de gènere al Sàhara?

R. No em sento gens capaç, des de la meua confortabilitat occidental, de donar lliçons del que han de fer les dones allà per detenir la desigualtat de gènere, prou feina tenim per detenir-la aquí. Només elles poden trobar la manera de fer-ho segons els seus propis valors.

P. A la sinopsi de la novel·la dius que sovint aquest salvatgisme està "camuflat de creença religiosa". Si és en nom de Déu (sigui quin sigui el nom que tingui) tot val al Sahara?

R. Crec que molts dels problemes actuals dels pobles del Sahara venen en part del que es fa en nom de Déu (sigui quin sigui el nom que tingui) però també, i molt, de l'interès per controlar les riqueses que conté el desert: el gas, el petroli, el liti, els fosfats. És això el que mana però les disfresses poden ser moltes.

P. Quines creus que són les eines que tenen les dones en aquest context?

R. El verdader valor que fa fortes les dones saharianes, i capaces de fer qualsevol cosa que es proposin, és l'ancestral saviesa per mantenir la vida en un lloc tan inhòspit i esquerp com és el desert. La solidaritat, l'empatia, la capacitat de treball són eines que els hi són pròpies.

P. T'imagines un futur al Sàhara on la majoria de les dones no estiguin vexades? Què hauria de passar i què s'hauria de fer?

R. És clar que me'l puc imaginar, un futur